

Cuprins

Dagon	5
Polaris	15
Dincolo de zidul somnului	23
Blestemul din Sarnath	43
Corabia Alba	53
Pisicile din Ulthar	63
Celephaïs	69
Lumea de dincolo	79
Templul	91
Copacul	113
Zeii ceilalți	121
Cautarea lui Iranon	129
Herbert West, reanimator	141
Hypnos	193

H.P. LOVECRAFT

Dagon și alte povestiri macabre

Traducere din limba engleză
de Mircea Oprită

POLIROM
2020

Cu mulți ani în urmă, când conacul de pe colină era nou și plin de strălucire, locuiau acolo doi sculptori, Kalos și Musidis. Din Lidia până la Neapole, frumusețea artei lor era apreciată și nimeni n-ar fi îndrăznit să spună că unul era mai bun decât celălalt. Hermesul lui Kalos se găsea într-un templu de marmură din Corint, pe când Pallas a lui Musidis fusese așezată în vârful unei coloane, la Atena, aproape de Partenon. Toată lumea lăuda arta lui Kalos și a lui Musidis, minunându-se că nici o umbră de invidie nu tulburase vreodată călduroasa și frățeasca lor prietenie.

Deși trăiau într-o armonie perfectă, cei doi n-aveau aceeași fire. Lui Musidis îi plăcea să-și petreacă nopțile în chefuri la Tegeos. Kalos, dimpotrivă, prefera să rămână acasă, de unde ieșea câteodată, furișându-se de sclavii săi, ca să viseze și să mediteze în prospețimea crângului de măslini. Acolo își găsea inspirația, acolo crea în închipuire statuile cu forme desăvârșite ce deveneau apoi nemuritoare prin mijlocirea marmurei. Oamenii fără ocupație spuneau despre Kalos că vorbea cu spiritele crângului și că operele lui nu erau decât reprezentarea faunilor și driadelor pe care le întâlnise acolo, căci nu făcea nicicând apel la vreun model omenesc.

Kalos și Musidis erau atât de celebri, încât nimeni nu se mira când tiranul Siracusei și-a trimis solii să le vorbească despre somptuoasa statuie a lui Tyche pe care avea de gând s-o ridice în cetatea lui. Lucrarea trebuia să fie

de mari dimensiuni și dăltuită de o mână iscusită, întrucât voia să facă din ea o minune a lumii și un loc căutat de călători. Cel ales să ducă la bun sfârșit această muncă avea dreptul la toată cinstirea, iar Kalos și Musidis erau invitați să se întreacă pentru onoarea aceasta. Cum dragostea lor frățească era bine-cunoscută, puternicul tiran insista să se ajute și să se sfătuiască, în loc de a lucra în ascuns. Colaborarea ar fi produs, fără îndoială, două opere de o mare frumusețe, cea mai frumoasă dintre ele având să întreacă și visurile poezilor.

Amândoi acceptaseră cu bucurie propunerea. În zilele următoare, sclavii auziră lovituri de daltă neîntrerupte. Kalos și Musidis lucrau împreună, ascunzându-și însă operele de ochii privitorilor. Cu excepția lor, nimeni nu putu vedea cele două siluete divine, cioplite cu îndemănare din blocurile brute care le țineau prizoniere de când lumea.

Noaptea, ca de obicei, Musidis frecventa banchetele din Tegeos, pe când Kalos rătăcea de unul singur prin crângul de măslini. Dar, pe măsură ce timpul trecea, Musidis, altădată exuberant, începea să le pară celorlalți preocupat. Era ciudat, se spunea, ca tristețea să pună stăpânire pe cineva care avea toate șansele să ajungă la consacarea artistică supremă. Mai trecură câteva luni și nimic din atitudinea lui Musidis nu corespundea marilor așteptări iscate de situația în care se afla. Într-o zi începu să vorbească despre neobișnuita boală a lui Kalos. Nimeni nu se

miră atunci de proasta sa dispoziție, căci toată lumea știa ce sentimente adânci îi legau pe cei doi. Ca urmare, mulți vizitatori veniră să se intereseze de sănătatea lui Kalos. Ei îi remarcară, bineînțeles, paloarea chipului, dar și seninătatea fericită din priviri. Musidis, în schimb, agitat și neliniștit, își respingea sclavii și nu lăsa pe nimeni să-i ospăteze și să-i vegheze prietenul. Ascunse după draperii grele, cele două statui neterminate reprezentând-o pe Tyche nu mai fuseseră atinse de mult nici de bolnav, nici de îngrijitorul său devotat.

În ciuda îngrijirilor pline de zel ale lui Musidis și ale medicilor nedumeriți, sănătatea lui Kalos se înrăutățea. Și cu cât se înrăutățea, cu atât mai insistent cerea bolnavul să fie dus în crângul de măslini pe care îl iubea nespus. Acolo cerea să fie lăsat singur, ca și cum ar fi dorit să vorbească cu ființe nevăzute. Prietenul său ceda acestor rugăminți, cu ochii plini de lacrimi la gândul că afecțiunea lui Kalos se îndrepta spre fauni și driade mai mult decât spre el. Sfârșitul era tot mai aproape, iar Kalos începu să vorbească de lumea de dincolo. Plângând, Musidis îi promise un cavou mai frumos decât al lui Mausol. Dar Kalos îl rugă să nu-i mai pomenească de splendorile marmurei. O singură dorință îl obseda acum pe muribund: să fie îngropate lângă el, în dreptul capului, și ramuri din niște măslini anume. Într-o noapte, pe când zăcea singur în bezna crângului de măslini, Kalos muri.

Mormântul de marmură sculptat de Musidis, zdrobit de durere, pentru prietenul său mult iubit era de o frumusețe inimaginabilă. Nimeni altul, doar Kalos ar mai fi putut face asemenea basoreliefuri, înfățișând toate splendorile Câmpiilor Elizee. Iar Musidis nu uită să depună lângă capul lui Kalos ramurile de măslin.

Când intensitatea durerii sale lăsă loc resemnării, Musidis reîncepu să lucreze cu ardoare la statuia lui Tyche. El era acela care avea să obțină toate onorurile, pentru că tiranul din Siracusa nu voia decât lucrarea lui sau a lui Kolos. Munca îi fu un refugiu din durere, încât lucra din ce în ce mai mult, zi de zi, abandonând distracțiile ce-i fuseseră cândva atât de dragi. Își petrecea serile lângă mormântul prietenului său, unde un măslin răsărise chiar la capul celui adormit. Copacul crescuse atât de repede și avea o formă atât de ciudată, că toți privitorii exclamau de uimire. Musidis părea uluit, simțind în același timp fascinație și repulsie.

La trei ani după moartea lui Kalos, Musidis trimise un sol la tiranul Siracusei și începu să se zvonească în agora, la Tegeos, că mărețata statuie era gata. În vremea asta, copacul de pe mormânt atinsese proporții uimitoare, întrecându-i pe toți semenii săi; o ramură nespus de groasă atârna chiar deasupra camerei unde lucra Musidis. Cum mulți vizitatori veneau să vadă copacul extraordinar și să admire arta sculptorului, Musidis era rareori singur. Dar mulțimea aceea nu-l deranja. Mai mult chiar, părea să-i fie teamă

să rămână singur, acum, că istovitoarea lucrare era gata. Vântul rece din munți sufla peste crângul de măslini, iar copacul de pe mormânt scotea sunete stranii, vag articulate.

Cerul era întunecat în seara în care sosiră la Tegeos trimișii tiranului. Se știa că veniseră să vadă marea statuie a lui Tyche și să-i aducă cinstire veșnică lui Musidis, așa că proxenii îi întâmpinară cu multă căldură. În timpul nopții, o furtună violentă se dezlănțui pe culmea muntelui Menal, iar locuitorii din îndepărtata Siracusa se bucurară că stăteau în cetate, la adăpost. Discutară despre ilustrul lor tiran, despre splendoarea capitalei sale și ridicară îi slăvi statuia înălțată de Musidis pentru el. Apoi, cei din Tegeos vorbiră despre bunătatea lui Musidis, despre durerea încercată pentru prietenul său, apreciind că, fără îndoială, laurii ce urmau să-i încununeze arta nu aveau să aline lipsa lui Kalos, care ar fi putut purta el însuși acești lauri. Vorbiră despre copacul care creștea lângă mormânt, la capul lui Kalos. Vântul urla îngrozitor și, cu toții, oamenii din Siracusa și din Arcadia îi înălțară rugi lui Eol.

Când soarele se ivi în dimineata următoare, proxenii îi conduseră pe solii tiranului pe povârniș în sus, la locuința sculptorului, însă vântul de peste noapte făcuse lucruri stranii. Vaietele sclavilor se ridicau deasupra priveliștii dezolante, căci nimic nu mai rămăsese din colonadele splendide ale marelui conac din păduricea de măslini unde visase și trudise Musidis. Singuratică și plină de

crăpături, zidurile mai scunde stăteau trist în picioare; ramura cea grea a ciudatului copac se abătuse peste peristilul somptuos, prefăcând măreța arhitectură din marmură într-o ruină. Cu toții rămaseră năuci, holbându-se când la ruine, când la uriașul copac cu un aspect atât de straniu de omenesc și ale cărui rădăcini se afundau atât de bizar în cavoul sculptat al lui Kalos. Temerile și neliniștile lor sporiră când pătrunseră în apartamentul devastat, deoarece nu găsiră nici urmă a blândului Musidis și nici a minunatei statui reprezentând-o pe Tyche. Doar haosul domnea peste dărămăturile acelea monstruoase. Trimișii celor două orașe plecară nespuse de dezamăgiți. Cei din Siracusa pentru că nu aveau ce statuie să aducă, cei din Tegeos fiindcă nu-și mai puteau încorona artistul. Siracusanii reușiră totuși să obțină, după o vreme, o superbă statuie în Atena, iar tegeenii se consolară ridicând în agora un templu de marmură care celebra calitățile, virtuțile și pietatea frățească ale lui Musidis.

Dar crângul de măslini e în continuare acolo și la fel copacul crescut din mormântul lui Kalos, iar bătrânul stupar mi-a povestit că, uneori, tufișurile murmură unele către altele în vântul nopții, repetând neîncetat: „*Οἶδα! Οἶδα!* – Eu știu! Eu știu!”.